



NEDERLANDSE ASSOCIATIE VOOR PODIUMKUNSTEN

Aan de Vaste Commissie OCW van de Tweede Kamer

Amsterdam, 27 februari 2020

Betreft: reactie op aanbieding onderzoek Fair Practice Code en adviesaanvraag BIS 2021-2024
Kenmerk: 20-007

Geachte cultuurwoordvoerders,

Woensdag 4 maart a.s. overlegt u met de minister over de gevolgen van de toepassing van de Fair Practice Code voor de cultuursector. Als NAPK vertegenwoordigen wij 107 podiumkunstproducenten die grote zorgen hebben over de beoogde toepassing van de Fair Practice Code én de voorgenomen bezuiniging van € 8,6 miljoen op het budget voor meerjarig gesubsidieerde gezelschappen bij het Fonds Podiumkunsten.

Wij voorzien een afbraakscenario als er geen extra middelen komen voor het doorvoeren van *fair practice* in de cultuursector en om het budget van het Fonds Podiumkunsten op het huidige peil te houden. Tenminste de helft van het middenveld van de podiumkunstensector zal dan verdwijnen met grote gevolgen voor werkgelegenheid, cultuurklimaat in de regio en programmering op podia en festivals. Dat kan niet zijn wat de minister bedoelt als zij zegt te hechten aan een sterke culturele sector. Wij vragen dan ook aan u om in dit stadium uw positie als cultuurwoordvoerder in te zetten om er zorg voor te dragen dat de podiumkunstensector niet verder krimpt.

Hieronder lichten we toe welke gevolgen dat zal hebben voor zowel het aanbod als de werkgelegenheid in de sector. Wij stellen het zeer op prijs als u deze input meeneemt in het komende Algemeen Overleg van 4 maart a.s.

Beoogde toepassing Fair Practice Code leidt tot afbraakscenario binnen podiumkunsten

Op 19 februari jl. heeft de minister aan de Tweede Kamer het onderzoek Fair Practice Code aangeboden. Zoals de Federatie Cultuur (FC) en Kunsten '92 in hun reacties ook aangeven, lijkt het er nu op dat *fair practice* geheel de verantwoordelijkheid van de sector zelf wordt. De overheid als belangrijkste subsidiepartner en opdrachtgever beloont de culturele sector niet in zijn behoefte om een gezonde sector te worden, maar geeft feitelijk het signaal af 'ga maar krimpen'. Zeker voor de podiumkunsten is dit een scenario met grote negatieve consequenties.

Als de minister vasthoudt aan de lijn dat de sector de meerkosten van *fair practice* zelf moet opbrengen vanuit bestaande budgetten, zal het verdienvermogen van de podiumkunstensector in een negatieve spiraal terecht komen. Middelgrote en kleine gezelschappen/ensembles zullen nog meer moeite hebben om hun financieringsmix rond te krijgen. Een afname van output betekent naar verwachting ook minder financiering van lokale overheden en particuliere fondsen, en lagere eigen inkomsten. Waardoor nog minder geproduceerd kan worden met als gevolg afname van zichtbaarheid, minder verankering en minder aanbod, met name in de regio's buiten de randstad. Een serieus afbraakscenario voor de sector dreigt.





NEDERLANDSE ASSOCIATIE VOOR PODIUMKUNSTEN

Bovendien, als er minder geproduceerd wordt per instelling zal de verhouding output/overhead (nog verder) uit balans raken. Werkgevers die in continuïteit werken, kunnen maar tot op zeker niveau bezuinigen op bureaunkosten. Veel zakelijk leiders zijn nu al overbelast door de veelheid van taken die ze uitvoeren en de grote regel- en controledruk vanuit de verschillende subsidiegevers. Minder output betekent niet direct dat zij evenredig op de basiskosten voor bureau en huur etc. kunnen bezuinigen. Dit komt de beeldvorming over de sector en het maatschappelijk belang niet ten goede.

Verder zorgt de invoering van *fair practice*, zonder aanvullende financiering om het ook daadwerkelijk door te kunnen voeren, voor een tweedeling onder werkenden in de sector. Er zal een kleine groep komen die 'safe' zit en naar behoren wordt beloond, maar in het middensegment zullen veel werkplekken verdwijnen. Dit betekent minder werkgelegenheid in de sector, meer verborgen werkloosheid doordat mensen noodgedwongen als zzp'er gaan proberen om op projectbasis werk te genereren, en stagnatie van doorstroom van jonge makers en mobiliteit in de sector.

Podiumkunsten worden dubbel geraakt

De toepassing van de Fair Practice Code binnen de podiumkunsten kan en mag niet los worden zien van de korting van € 8,6 miljoen op het budget van het Fonds Podiumkunsten. Het middenveld van de podiumkunsten, dat een cruciale schakel vormt in het podiumkunstenbestel, wordt hierdoor per 2021 opnieuw onevenredig hard geraakt. In het rapport wordt geconstateerd dat zonder uitzondering kleine en middelkleine instellingen, en soms ook middelgrote instellingen, meer dan 4% meerkosten aan de invoering van *fair practice* hebben (p.14). Voor de podiumkunstensector zijn dit instellingen die door het Fonds Podiumkunsten worden gefinancierd. Met andere woorden: daar vindt straks een dubbele krimp plaats.

Adviesaanvragen BIS 2021 – 2024: gigantische overdruk legt het probleem reeds bloot

In het licht van het voorgaande willen we ook een aantal punten uit de adviesaanvraag die de minister eveneens op 19 februari jl. aan de Raad voor Cultuur heeft verzonden onder uw aandacht brengen. Als we kijken naar de aanvragen voor podiumkunsten valt op dat de categorieën die zijn opengesteld voor extra aanvragers (jeugd, muziekensembles en koren, festivals¹) of die nieuw zijn gecreëerd (ontwikkelinstellingen) allemaal fors overvraagd worden. Voor deze vier categorieën is een budget beschikbaar van ruim € 30 miljoen, wat met ruim € 45,5 miljoen wordt overvraagd.

Dit is voor een deel het gevolg van de forse krimp van het budget voor het Fonds Podiumkunsten, waardoor veel producenten een aanvraag in de BIS meer kansrijk achten. Het fonds heeft al een prognose gegeven dat er minimaal voor € 40.425.000 aangevraagd gaat worden en maximaal voor € 46.050.000². Het fonds heeft voor de periode 2021-2024 € 20 miljoen beschikbaar voor de regeling meerjarige productiesubsidie. Na 2 maart zal duidelijk zijn

¹ Hoewel de meeste podiumkunstenfestivals niet zijn aangesloten bij de NAPK, nemen we deze categorie wel mee in onze berekening, omdat het belangrijke plekken zijn waar onze producenten hun voorstellingen en concerten vertonen.

² Deze prognose is gemaakt op basis van de subsidieadviezen die het Fonds Podiumkunsten aan de potentiële aanvragers heeft afgegeven.



NEDERLANDSE ASSOCIATIE VOOR PODIUMKUNSTEN

wat het Fonds Podiumkunsten definitief aan aanvragen heeft binnen gekregen, hoe groot de overvraag is en hoeveel overlap er is met de BIS aanvragen.

Nu al is echter duidelijk dat er een gigantische overdruk is op het beschikbare budget voor productie en presentatie van podiumkunsten.

Voor een ander deel is de overvraag het gevolg van de vereiste om de Fair Practice Code te onderschrijven om voor subsidie in aanmerking te komen. Werkgevers hebben in hun aanvraag op zodanige wijze begroot dat zij hun personeel en zzp'ers behoorlijk kunnen honoreren. In een aantal gevallen leidt dit tot een hogere aanvraag, bijvoorbeeld omdat de instelling een achterstand heeft in te halen.

Route naar een gezonde podiumkunstensector

Als het beleid in ongewijzigde vorm doorgaat zal de podiumkunstensector fors krimpen, haar verdienvermogen worden aangetast en zal de sector mogelijk in een neerwaartse spiraal terecht komen. Met grote gevolgen voor de Nederlandse cultuurliefhebber en een aanzienlijk deel van de instellingen en makers binnen de sector podiumkunsten. We kunnen ons niet voorstellen dat u als cultuurwoordvoerder dit een wenselijk scenario vindt.

Daarom vragen we u om mee te denken over een oplossing. In onze optiek zijn drie belangrijke stappen nodig:

- Repareer de voorgenomen bezuinig van € 8,6 miljoen op het Fonds Podiumkunsten in ieder geval voor de jaren 2020/2021 en 2021/2022, zodat naar een duurzame oplossing gezocht kan worden zonder dat instellingen in 2020 reeds maatregelen moeten nemen om hun activiteiten af te bouwen.
- Het Kabinet moet stelselverantwoordelijkheid nemen en middelen beschikbaar stellen om de minimale meerkosten voor gefaseerde invoering van *fair practice* te dekken: met een relatief kleine investering (zie overzicht rapport SiRM) vanuit de Rijksoverheid kan een grote stap worden gezet en zullen ook lagere overheden gestimuleerd worden bij te dragen aan een gezondere arbeidsmarktsituatie voor de culturele sector. Hiermee kan een 'race tot the bottom' in de culturele sector worden voorkomen.
- Maak indexering van subsidies in de culturele en creatieve sector structureel en compenseer waar nodig de gevolgen van wet- en regelgeving.

Vanzelfsprekend ben ik van harte bereid om bovenstaande verder toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Mirjam Terpstra, directeur
(06 – 17 38 66 99)

Een afschrift van deze brief wordt verstuurd aan het ministerie van OCW, de Raad voor Cultuur, het Fonds Podiumkunsten, de VNG en het IPO.